

I skyrius

ATĖJĘS PAGERBTI PRINCO CITRONO KOJĄ NUMINA JAM ČIPOLONĖ

Čipolinas buvo Čipolonės sūnus, jis turėjo septynis brolius: Čipoletą, Čipolotą, Čipolučį ir taip toliau, visus užvadintus svogūnų šeimynai pritinkančiais vardais. Dori jie buvo svogūnai, tą iškart reikalinga pasakyti, – deja, dideli nelaimėliai.

Ko gi daugiau norėti: jei gimsti svogūnu, be ašarų neapsieisi.

Čipolonė ir jo sūnūs gyveno medinėje lūšnelėje, ne ką didesnėje už dėžę daržovėms krauti. Turčiai, užklydę į tuos kraštus, bodėdamiesi raukė nosis.

– Fe, kaip dvokia svogūnais, – gaikčiodavo ir liepdavo vadeliotojui botagu paskubinti žirgus.

Vieną kartą ten apsilankyti sumanė patsai šalies valdovas princas Citronas. Dvairiškiams tai įvarė nemenką rūpestį.

– Ką Jo Didenybė pasakys užjutęs šitą skurdžių smarvę?

– Galėtume juos iškviepti, – pasiūlė vyresnysis rūmininkas.

Į kaimą tuoju pat buvo pasiųsta tuzinas Citrinukų išpurkšti vargetų kvepalais. Šiam darbui jie namie paliko kardus ir šautuvus, o ant pečių užsivertė didžiausius bidonus su žibuoklių kvapo odekolonu ir aukščiausios rūšies bulgariškų rožių esencija.

Čipolonė, jo vaikai ir giminaičiai buvo iškrapštyti iš lūšnų, surikiuoti prie sienos ir nuo galvos iki kojų išpurkšti kvepalais, kol permirko iki siūlo galo, o Čipolinas pasigavo slogą.

Staiga sutrimitavo trimitas ir pasirodė patsai valdovas, lydimas būrio Citrinų ir Citrinukų. Princas Citronas visas buvo apsitašęs geltonai, net kepuraitė geltona, o ant kepuraitės – auksinis varpelis. Dvariškiams Citrinoms ant galvų tilindžiavo sidabriniai varpeliai, o žemesnio rango Citrinukams – bronziniai. Jų visų skimbčiojimas liejosi į gražiausią koncertą, daržovės sulėkė pažiūrėti šaukdamos:

– Atžygiuoja orkestras!

Bet tai buvo ne orkestras.

Čipolonė ir Čipolinas buvo įsitaisę pirmoje eilėje, tad juos į nugarą ir blauzdas nuolat stumdė ir niuksėjo tie, kurie grūdosi gale. Vargšas senukas ėmė skųstis:

– Atgal! Traukitės atgal!

Princas Citronas tai išgirdo ir baisiai įtūžo.

Sustojo tiesiai priešais Čipolonę, tvirtai įsisprendęs ant savo kreivų kojelių, ir griežtai išbarė:

– Ko čia rėkaujat „atgal, atgal“? Gal, sakysit, jums netinka, kad mano ištikimieji valdiniai veržiasi priekin man paploti?

– Jūsų Didenybė, – šnibžtelėjo jam į ausį vyresnysis rūmininkas, – šis svogūnas man atrodo pavojingas maištininkas, verčiau nenuleiskim nuo jo akių.

Vienas sargybinis tuojau nukreipė į Čipolonę savo specialiuosius žiūronus, skirtus maištininkams stebėti, – tokie buvo parūpinti kiekvienam kareiviui.

Vargšelis Čipolonė iš drebulio visas pažaliavo.

– Jūsų Šviesybė, – dar pamėgino teisintis, – jie mane stumdo!

– Ir gerai daro! – sugriaudėjo princas Citronas. – Labai gerai daro!

Tada vyresnysis rūmininkas miniai išrėžė štai tokią kalbą:

– Mylimieji pavaldiniai, Jo Didenybė dėkoja už jūsų šilumą ir už jūsų stumdymąsi. Stumdykitės, piliečiai, stumdykitės dar smarkiau!

– Betgi šitaip ant jūsų pačių užgrius! – leptelėjo Čipolinas.

Sargybinis tučtuojau žiūronais įniko stebėti ir jį, tad Čipolinas nieko nelaukdamas prasmuko susirinkusiesiems tarp kojų ir pasipustė padus.

O susirinkusieji iš pradžių stipriai nesistumdė, kad neužsigautų; bet vyresnysis rūmininkas taip tvilkė juos žvilgsniais, kad minia ėmė siūbuoti smarkiau nei vanduo kubile. Jie taip aršiai stumdėsi, kad Čipolonė tiesiu taikymu užsiriogolino princui Citronui ant kojos. Jo Didenybei vidury dienos ir be dvaro astronomo pagalbos akyse sušmėžavo visos dangaus žvaigždės. Dešimt žemesniojo rango Citrinukų vienu sykiu prišoko prie nelaimėlio Čipolonės ir surakino jam rankas.

– Čipolinai! Čipolinai! – šaukė išvedamas senukas.

Čipolinas tą akimirką jau buvo toli, bet žioplių minia aplink jį jau viską žinojo, ir, kaip paprastai, žinojo netgi daugiau, nei reikia.

– Laimė, kad jį suėmė: jis norėjo peiliu nudurti Jo Didenybę!

– Juokus kalbat, gi jisai kišenėj buvo atsinešęs kulkosvaidį!

– Kišenėj? Eikit, negali būti.

– Argi negirdėjot šūvių?

O tie šūviai iš tiesų buvo petardos, iššautos princo Citrono garbei ir taip išgąsdinusios kaimiečius, kad tie išlakstė į visas puses.

Čipolinas jiems būtų norėjęs pasakyti, kad jo tėvelis kišenėje viso labo turėjo toskaniško cigaro nuorūką, bet paskui pagalvojo, kad anie jo vis tiek neklausysią. Vargšas Čipolinas! Jam dingojosi, kad vaizdas per dešiniąją akį ima blaustis: o tai buvo tik ašarėlė, besiveržianti išriedėti.

– Kvaiše tu! – ją tramdydamas riktelėjo Čipolinas ir tvirčiau sukando dantis.

Ašarėlė nugąsdinta atsitraukė ir daugiau nebesirodė.

* * *

Trumpai tariant, Čipolonė buvo nuteistas kalėti iki gyvos galvos ir netgi ilgiau, po mirties, nes princo Citrono kalėjimuose buvo ir kapinės.

Čipolinas nuėjo jo aplankyti ir puolė ant kaklo.

– Vargšas tėveli! Jus pasodino į cypę kaip kokį piktadarį, kartu su aršiausiais banditais!

– Sūnau, išmesk šitai iš galvos, – meiliai pamokė tėvelis. – Kalėjime sutupdyti tikri šviesuoliai.

– O ką jie blogo padarė?

– Nieko. Štai dėl ko sėdi cypėje. Princas Citronas nemėgsta dorų piliečių.

Čipolinas minutėlę pamąstė ir, rodos, suprato.

– Vadinasi, sėdėti už grotų – garbė?

– Kartais – taip. Kalėjimai pastatyti tiems, kurie vagia ir žudo, bet nuo tada, kai į sostą atsisėdo princas Citronas, tie, kurie vagia ir žudo, sėdi jo dvare, o į kalėjimą kišami dori piliečiai.

– Aš noriu tapti doru piliečiu, – nutarė Čipolinas, – bet į kalėjimą sėsti nenoriu. Žinote ką, aš ateisiu ir visus jus iš čia išlaisvinsiu.

Tą akimirką sargybinis Citriniūkštis juodu perspėjo, kad pasimatymas baigtas.

– Čipolinai, – tarė vargšas kalinys, – tu jau didelis ir gali savim pasirūpinti. Mamą ir broliukus pažiūrės dėdė Čipola. Aš noriu, kad tu susirinktum mantą ir iškeliautum į pasaulį – mokytis.

– Bet aš neturiu nei knygų, nei pinigų joms nusipirkti.

– Nesvarbu. Mokysiesi tik vieno dalyko: apie niekšus. Kai tik tokį sutiksi, stabtelėk ir kuo geriausiai jį išstudijuok.

– O ką man paskui veikti?

– Kai ateis laikas – sugalvosi.

– Einam, einam, – burbtelėjo Citriniūkštis, – užteks čia pliurpti. O tu, snargliau, laikykis atokiau, jei nenori ir pats atsidurti šaltojoje.

Čipolinas jau žiojosi aštriai atsikirsti, bet sumetė, kad neverta tūpti už grotų net nespėjus kibti į darbą.

Apkabino tėvelį ir išmovė.

Dar tą pačią dieną mamą su broliukais paliko globoti dėdei Čipolai – šiam buvo labiau pasisekė nei giminaičiams, mat buvo įsitaisęs dirbti durininku, – ir ant lazdos pasimovęs ryšulėlį su savo daiktais iškeliavo. Nudrožė kur akys veda, bet kelias, kaip vėliau pamatysite, pasitaikė teisingas. Porą valandų kulniavęs, jis atsidūrė prie pat vieno kaimuko, tokio mažo, kad ant pirmo namo net pavadinimo užrašyta nebuvo. Tasai namas net namu negalėjo būti vadinamas, tai veikiau buvo būda, į kurią vargiai būtų tilpęs net taksiukas. Lange murksojo rusvabarzdžio senuko veidas, jis liūdnei stebeilijo laukan ir baisiai įsijautęs aimanavo dėl savų bėdų.

